

Asia: VN/26445/2023

Lausuntopyyntö Kuluttajaluotto- ja rahoituspalvelujen etämyyntityöryhmän mietinnöstä

1 Yleiset huomiot

Yleiset huomiot

Oikeusministeriö on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä lausuntoa Kuluttajaluotto- ja rahoituspalvelujen etämyyntityöryhmän mietinnöstä, joka koskee kuluttaja-luottodirektiivin ja kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanemiseksi laadittua ehdotusta.

Mietinnössä ehdotetaan kuluttajaluottodirektiivin sekä kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanemiseksi muutoksia kuluttajansuojalain 6, 6 a ja 7 lukuun sekä eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annettuun lakiin, asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä annettuun lakiin, kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettuun lakiin, vakuutusopimuslakiin, vakuutusten tarjoamisesta annettuun lakiin, luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin, positiivisesta luottotietorekisteristä annettuun lakiin, luottotietolakiin, Finanssivalvonnasta annettuun lakiin, Finanssivalvonnan valvontamaksuista annettuun lakiin, maksupalvelulakiin sekä yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamista ja jakelua koskevan Euroopan unionin asetuksen täydentämisestä annettuun lakiin. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvien kuluttajaluottojen välittäjistä.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

1. Yleiset huomiot

Säätelyn tarkoituksena on kuluttajaluottosäätelyn yhdenmukaistaminen ja korkeatasoinen ja yhtäläinen kuluttajansuoja toimivilla sisämarkkinoilla, sekä kuluttajien velkaongelmien

vähentäminen ja torjuminen. Me Suomen Yrittäjät lähtökohtaisesti kannatamme näitä tavoitteita. Olemme kuitenkin huolissamme siitä, että kuluttajaluottojen entistä tiukempi sääntely lisännee erilaisten korkeakorkoisten luottojen tarjoamista yrityksille. Luotonantajat voivat kuluttajaluottosääntelyn tiukentamisen johdosta tehostaa toimintaansa yritysluotonannon puolella ja pyrkiä sitä kautta korvaamaan kuluttajaluottojen sääntelyn tiukentamisesta aiheutuvat menetykset. Pienyrittäjät ovat vastaavan suojan tarpeessa kuin kuluttajat. Pk-yrityksistä lähes puolet olivat valmiit yritysten pikaluottoja koskevaan sääntelyyn, vaikka se käytännössä tarkoittaisi lainojen poistumista markkinoilta. 1) Velkaongelmien kokonaisvaltainen torjuminen edellyttää, että myös yrityksille myönnettävien pikaluottojen sääntelyä tarkastellaan. Ei ole järkevää, että entistä tiukemman sääntelyn johdosta ongelma siirretään pienille yrityksille ja yrittäjille. Sääntelyvaihtoehtoja pitäisi selvittää myös yritysten pikaluotoista aiheutuvien velkaongelmien torjumiseksi. Kuluttajaluottosääntelyn tiukentuessa tarve yritysten pikaluottojen sääntelyn tarkastelulle korostuu entisestään.

1) Pk-yritysbarometri kevät 2021 s. 30-31.

(https://www.yrittajat.fi/app/uploads/public/2021/09/pk_barometri_kevat2021.pdf)

2 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

2.1 Yleiset huomiot

-

2.2 Soveltamisalan laajennus

-

2.3 Luottokelpoisuuden arviointi ja sopimusoikeudelliset seuraamukset

Työryhmä on implementoinut kuluttajaluottodirektiivin 18 artiklan 3 kohdan kuluttajansuojalain luvun 14 pykälän 1 momenttiin, jossa säädetään luotonottajan taustatietojen selvittämisestä. Työryhmä on kuitenkin implementoinnissaan päättynyt direktiivin sisältöä tiukempaan ratkaisuun. Yhdymme Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n ja Kaupan liitto ry:n eriävään mielipiteeseen ja katsomme, että implementointiratkaisu on hallitusohjelman vastainen. Hallitus on ohjelmassaan sitoutunut välttämään EU-lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä kansallista lisäsääntelyä ja että yritysten hallinnollinen taakka ei hallituskauden aikana kasva. Katsomme, että sääntely ei ota huomioon hyvin erityyppisiä luottoja eikä luotonmyöntämisilanteita, kun korottoman ja kuluttoman maksuajan tarjoaminen on asetettu samaan asemaan määrältään korkeiden rahaluottojen myöntämisen kanssa.

Työryhmä esittää saman momentin perusteluissa myös, että lähtökohtana voidaan pitää, että luotonantaja aina selvittäisi kuluttajan tuloja sekä muita luottoja koskevat tiedot positiivisesta luototietorekisteristä. Pidämme eriävässä mielipiteessä esitetyn mukaisesti tarpeettomana sitä, että kaikki luottotyyppit ja luotonmyöntötilanteet edellyttäisivät ulkoisen luototietokannan käyttöä. Luoton myöntäjällä voi olla myös jo itsellään käytössä riittävä ja oikeasuhtainen perusta luotonhakijan tilanteen arvioimiseksi.

Pidämme myös elinkeinovapauden näkökulmasta ongelmallisena, että elinkeinonharjoittajat näin pakotetaan käyttämään kyseistä maksullista Verohallinnon Tulorekisteriyksikön palvelua sen sijaan, että luotonantaja saisi vapaasti päättää mistä markkinoilla tarjolla olevista luottotietopalveluista se hankkii kuluttajan luottokelpoisuuden arvoimiseksi tarvitsemansa tiedot.

Pidämme erittäin ongelmallisena, että positiivinen luottotietorekisterin tietopohja on hyvin vaillinainen, kun kaikki yritystulot eivät näy rekisterissä. Esimerkiksi toiminimiyrittäjän kohdalla elinkeinotoiminnan tulojen puuttuessa rekisteristä näyttää siltä, että toiminimiyrittäjällä ei ole lainkaan tuloja tai tulot ovat erittäin pienet. Tällä on merkittävä vaikutus monen yrittäjän luotonsaantiin, kun positiivinen luottotietorekisteri aiheuttaa virheellisiä luottopäätöksiä ja käytännössä siten estää toiminimiyrittäjien luotonsaannin. Positiivisen luottotietorekisterin ongelma toiminimiyrittäjien tulotietojen puutteesta tulee ratkaista mahdollisimman pian.

Katsomme myös, että kuluttajanluottodirektiivin 18 artiklan 3 kohdan mukaisesti kuluttajan luottokelpoisuuden arviointi tulee tehdä hänen taloudellista tilannettaan koskevien asiaankuuluvien ja tarkkojen tietojen perusteella, eikä luototus siten saa perustua ainoastaan automatisoituun päätöksentekoon, vaan luotonhakijan tulee voida aina täydentää tietojaan.

2.4 Rekisteröintivelvollisuuden laajennus

Mietinnössä ehdotetaan käyttöön otettavaksi kuluttajanluottodirektiivin 37 artiklan 3 kohdan b alakohdan jäsenvaltio-optio. Kyseisellä optiolla jäsenvaltio voi olla soveltamatta saman artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja hyväksyntä- ja rekisteröintivaatimuksia tavaroiden toimittajiin tai palvelujen suorittajaan, jotka katsotaan mikro- ja pk-yrityksiin, jotka toimivat sivutoimisina luotonvälittäjinä tai sivutoimisina luotonantajina. Suomen Yrittäjät pitää erittäin kannattavana, että kyseinen mikro- ja pk-yrityspoikkeus otetaan käyttöön, eikä säännöksellä siten lisätä mikro- ja pk-yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

2.5 Muut huomiot

Suomen Yrittäjät katsoo, että Kuluttajansuojalain 7 luvun 7 §:n 6 kohdan luotonvälittäjän määritelmä on epäselvä, eikä sen tulkintaa tule laajentaa liika. Kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 12 alakohdan mukaan luotonvälittäjäksi ei tarkoiteta sellaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka pelkästään tutustuttaa kuluttajaa luotonantajaan. Näin ollen sellaiset elinkeinonharjoittajat, jotka ainoastaan suoraan tai välillisesti tutustuttaa kuluttajan luotonantajaan, ei pidetä määritelmässä tarkoitettuna luotonvälittäjänä. Mitä tällaisella tutustuttamisella tarkoitetaan, jää epäselväksi. Katsomme, että oikeusvarmuuden ja elinkeinonharjoittajien yhdenvertaisen kohtelun toteutumiseksi se, mitä ”tutustuttamisella” tarkoitetaan, tulisi määritellä tarkemmin pykälän perusteluissa.

3 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

-

4 Vaikutusten arviointi

4.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

-

4.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

-

5 Muut huomiot

Muut huomiot

-

Lempiäinen Sanna
Suomen Yrittäjät ry